

Kučanovi tajkuni se skušajo rešiti z izčrpavanjem podjetij

Vida Kocjan, foto: Arhiv demokracije, Matic Štojs, Gregor Pohleven

Herman Rigelnik, Roman Glaser, Tatjana Fink in številni drugi tajkuni se zdaj poskušajo reševati z izčrpavanjem podjetij, ki so jih prevzeli. To počnejo neovirano, saj si nadzorne ustanove pri tem zatiskajo oči.

Privatizacija nekdanjega družbenega premoženja je zelo zaznamovala slovensko tranzicijo. Pri tem ni šlo samo za prehod iz enega družbenega in gospodarskega sistema (socializma) v drugega (tržno gospodarstvo), pač pa se je z začetkom tranzicije vzpostavil razvojni model, ki

se je pod pokroviteljstvom starih socialističnih sil vzpostavil na temeljih etatizma, monopolov in političnega obvladovanja. Matevž Tomšič, sociolog in politični analitik ter izredni profesor, je tako lani novembra v svoji kolumni Protestantizem in slovenska tranzicija, objavljeni na

spletnem portalu Planet Siol.net, zapisal, da bi moral razvojni model »temeljiti na odprtosti in meritokraciji, in namesto da bi spodbujal ustvarjalnost in svobodno podjetniško pobudo, vzdržuje razbohoteno državo in vladavino politično-kapitalskih omrežij«.

Križanič in strici iz ozadja Slovenska demokratska stranka (SDS) je v gradivu za izredno sejo državnega zbora sredi decembra lani, ko so zahtevali obravnavo in sprejetje priporočil, povezanih s sanacijo milijardne luknje v slovenskih bankah, zapisala, da so v njihovi poslanski skupini

Page: 29

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 1803 cm2

2 / 4

že leta 2009 vladi pod vodstvom Boruta Pahorja predlagali ustanovitev slabe banke in začetek sanacije bančnega sistema. Predlog je bil zavrnjen, namesto tega je takratni finančni minister France Križanič državo dodatno zadolžil za več kot tri milijarde evrov, denar pa naložil v banke kot državne depozite. S tem je takratna oblast umetno ohranjala likvidnost bank, ki bi jih bilo treba že takrat sanirati. »Vse z namenom, da se politično-tajkunski prevzemi podjetij, ki so jih izvajali pripadniki leve politične provinience, zbrani predvsem v Kučanovem Forumu 21, prek nezavarovanih kreditov izpeljejo do konca,« so navedli v poslanski skupini SDS.

Vloga Alenke Bratušek v SDS so po letu 2009 še večkrat predlagali način, kako reševati slovenske banke. Nazadnje so vlado pod vodstvom Janeza Janše (v letu 2012) pri urejanju bančnega sistema pol leta blokirali Pozitivna Slovenija (PS) in Socialni demokrati (SD). Ti stranki pa zdaj skupaj obvladujeta vlado, ki jo vodi nekdanji najbolj goreča nasprotnica vseh predlogov Janševe vlade. To je nekdanja poslanka Alenka Bratušek. Spomnimo. Janševa vlada je predlagala tak način reševanja bank, ki bi bil najmanj boleč za davkoplačevalce (najmanj bi jih obremenil), hkrati pa bi bila uveljavljena odgovornost krivcev za nastalo bančno luknjo v višini več tisoč milijonov evrov. Bratuškova je tudi temu nasprotovala, in sicer zato, ker je kot nekdanja članica nadzornega sveta Nove Kreditne banke Maribor, ki je v državni lasti, sokriva za nastalo stanje.

Najprej lastninjenje Če se vrnemo k slovenski tranziciji, naj spomnimo na certifikate in tako imenovano certifikatsko privatizacijo ter na to, da je tudi pri lastninjenju nekdanjega družbenega

Brez Foruma 21 in Milana Kučana tajkunov, kot jih poznamo v Sloveniji, zagotovo ne bi bilo. Vsi bi živeli bolje, tako pa bolje živi le peščica izbranih. Herman Rigelnik in Milan Kučan: prijatelja za vedno – v komunizmu in v tovarišijskem tajkunstvu

premoženja na koncu prišlo do njegovega oškodovanja, povezanega tudi z nikoli razčiščenimi denarnimi odlivi v tujino. V SDS so opozorili tudi na nastanek tako imenovanih delniških parkirišč, s katerimi so prikrivali imena dejanskih lastnikov gospodarskih družb, pa tudi sporne koncentracije kapitala v gospodarskih družbah, ki so potekale na nepregleden način. Naslednja sporna stvar so bili razvpiti finančni holdingi, katerih namen je bil predvsem financiranje lastniške konsolidacije. Pri tem spomnimo na Infond Holding, Maksimo Holding, Center Naložbe, Zvon Ena, Zvon Dva, katerih lastniki so bili praviloma ljudje, ki so stvari (posredno ali neposredno) obvladovali tudi v prejšnjem, komunističnem sistemu.

Tiha delniška parkirišča V gradivu za parlamentarno izredno sejo o bančni luknji je še zapisano, da je do začetka leta 2005, ko je mandat nastopila vlada Janeza Janše, »dotedanja oblast tiho dovoljevala delniška parkirišča in sporne koncentracije kapitala predvsem v medijskih gospodarskih družbah (LDS je te obvladovala prek svojega člana Bojana Petana, takratnega predsednika DZS, SD pa prek svojega člana Boška Šrota, takratnega predsednika uprave Pivovarne Laško)«. Naloga medijev v tako nastalih tajkunskih konglomeratih pa je bila širjenje ideologije nacionalnega interesa, s katero so širili oziroma še danes širijo prepričanje, da morajo vsa večja in pomembnejša podjetja ostati na vsak način v slovenski lasti, in opravičevali dejanja, s katerimi je nekdanje družbeno premoženje prehajalo v last elite, zbrane okoli levih političnih strank, nastalih iz nekdanje Zveze komunistov – SD, LDS in njenih metamorfoz (Zares, Pozitivna Slovenija ...), ki jih krovno interesno povezuje Forum 21. Ti mediji so izvajali pravi medijski pogrom nad slehernim, ki se ni strinjal s politiko elite. Spomnimo pri tem na peticijo 571 novinarjev o omejevanju medijske svobode, ki naj bi ga izvajala vlada Janeza Janše, ki so jo pred predsedovanjem Slovenije Evropski uniji poslali na številne

Nekoč nacionalni šampioni, danes bankrotirana ali prezadolžena podjetja

»Probanka je financirala tudi lastniške koncentracije preostalih svojih lastnikov in kakopak 'nacionalnih šampionov', od Trima, Perutnine Ptuj, Avto-tehne do Pivovarne Laško. Danes so lastniki Probanke večinoma bankrotirana ali prezadolžena podjetja, ki te banke niso sposobna dokapitalizirati, zaradi česar je banka bankrotirala. Podobno je s Factor banko, ki se bo v zgodovino slovenskega bančništva vpisala s tem, da je nekoč vplivnemu članu Foruma 21 in danes zaporniku Binetu Kordežu posodila milijone evrov za prevzem Merkurja kar 'na dobro ime'.«

Ekonomist Stanislav Kovač

(Objavljeno v poslovnem dnevniku Finance, ko je Stanislav Kovač še lahko »pisal« zanj. O ravnanju Hermana Rigelnika je Kovač za revijo Reporter dejal: »Ravnanje Rigelnika in menedžerjev iz družbe Protej je klasična prevzemna zgodba iz propadlega mencingerjanskega modela nacionalnega interesa.«

Factor banka je bila zasebni bankomat Hermana Rigelnika in podjetij, povezanih z njim (velja tudi obratno), Probanka pa zasebni bankomat Romana Glaserja in Tatjane Fink (velja tudi obratno).

naslove po svetu in Evropi. V SDS so še zapisali, da »koalicijske vlade s prevladujočo povezavo levih političnih strank LDS - SD zavestno niso pripravljale in sprejemale ustrezne in predvsem popolne systemske zakonodaje, ki bi učinkovito preprečevala in

sankcionirala sporne koncentracije kapitala in delniška parkirišča. Še več, ukinili so institucijo (SDK), ki je vložila kazenske ovadbe zaradi oškodovanja družbenega premoženja. Vzpostavili so politično in poslovno klientelistično povezane in prepletene poslovodne organe in nadzorne svete, ki so bolj skrbeli za lastniško konsolidacijo kot pa za poslovno učinkovitost družb«. Znano je tudi, da systemski nadzorni organi, ki so bili vzpostavljeni ter bi morali bedeti nad koncentracijo kapitala in konkurenco na trgu, kot sta na primer agencija za trg vrednostnih papirjev in urad za varstvo konkurence, dolga leta niso opravičevali svojih z zakonom določenih funkcij in nalog. Vzpostavilo se je tudi vseobsegajoče politično kadrovanje v gospodarstvu, klientelizem in korupcija pa sta postala zaščitna znaka vlad s prevladujočo povezavo levih političnih strank LDS in SD.

Sonja Gole, predsednica uprave ACH in predsednica uprave Adrie Mobil iz Novega mesta, je novomeško podjetje za interese ljudi iz kroga ACH očitno pripravljena izčrpati tako, da Adrie Mobil ne bo ostal niti cent za njen razvoj. Tudi Goletova je redna gostja Kučanovega Foruma 21.

Page: 29

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 1803 cm2

3 / 4

Kučanov Forum 21 Cilj tega je bilo obvladovanje in usmerjanje družbenopolitičnega dogajanja v Sloveniji. Državo so vodili politično nastavljeni in privilegirani posamezniki, ki so s pomočjo kapitala usmerjali javno mnenje, hkrati pa na račun slovenskih državljanov nesramno bogateli. Posamezniki so se nato združili v Forum 21, ki ga že vse od začetka vodi Milan Kučan, nekdanji partijski sekretar in nekdanji predsednik države. Prek slednjega partija lastninjenja nekdanjega družbenega premoženja (kot tudi drugih pomembnih stvari v državi) ni nikoli prepustila naključju, Kučan pa se je iz nekdanjega učenca jugoslovanskih

komunističnih veljakov prelevil v eno najodločilnejših figur pri vseh pomembnih vprašanjih. Tudi pri lastninjenju in tajkunskih prevzemih podjetij, katerih posledica je danes v veliki meri bančna luknja. Krilatico o »nacionalnem interesu« je v javnost prek Foruma 21 lansiral prav Milan Kučan. Nacionalni interes pa je bil vse, kar je bilo v interesu članov Foruma 21. Ali kot so v svojem gradivu zapisali v SDS: »Ker je bilo to hkrati obdobje, ko se je na vse načine poskušala zmanjšati vrednost slovenske osamosvojitve in zmage v osamosvojitveni vojni pa tudi diskreditirati ključni ljudje iz obdobja vojne za Slovenijo ter

vlada Demosa, je krilatica padla na plodna tla. Mnogi so jo z veseljem povzeli kot izraz zaupanja v dobro gospodarjenje vseh slovenskih ljudi. Šele ko je ob ustanovitvi Foruma 21 v prvi vrsti sedela vrsta najzaupejših Kučanovih ljudi, med njimi Zoran Janković, Mercator; Janko Kosmina, Istrabenz; Tone Turnšek, Pivovarna Laško (za njim Boško Šrot); Janez Bohorič, Sava; Bruno Korelič, Luka Koper; Janez Lotrič, Petrol; Herman Rigelnik, Autocommerce; Janez Škrabec, Riko; Tatjana Fink, Trimo, in številni drugi, je postalo jasno, da se za pojmom nacionalni interes skrivajo tudi zelo prepoznavni

politični in osebni interesi«. Mi dodajamo še Romana Glaserja in Perutnino Ptuj ter Romano Pajenk, nekdanjo predsednico uprave Probanke.

Prek davkoplačevalskih hrbtov

23 let po osamosvojitvi Slovenije, ko se slovenske banke soočajo z večmilijardno bančno luknjo, visokimi davki in je brezposelnost v zadnjem letu narasla za skoraj 13 odstotkov (brez dela je približno 120 tisoč oseb), se tajkuni večinoma rešujejo na naših plečih. V zadnjem času po težavah izstopajo predvsem podjetja, ki jih ali so jih še do nedavnega vodili naslednji člani Foruma 21: Autocommerce pod vodstvom Hermana Rigelnika, Trimo pod vodstvom Tatjane Fink in Perutnina Ptuj pod vodstvom Romana Glaserja. V vseh teh podjetjih so vodstva izvajala menedžerski odkup, za kar so najemala posojila, ta pa bodo po doslej dostopnih podatkih večinoma pristala v tako imenovani slabi banki. Slednje pomeni, da jih bomo primorani odplačati vsi državljani. Ta podjetja izpostavljamotudi zato, ker se že kaže, da njihovi menedžerji spet rešujejo le sebe in svoje premoženje, tudi s hojo po robu. Ker jim hrbet varuje Forum 21 oziroma Milan Kučan, vladajoča koalicija pa tako deluje po naročilu »stricev iz ozadja«, kakor se je pred časom izrazil predsednik države Borut Pahor, imajo imenovani veliko možnosti, da bodo iz teh zgodb izšli kazenskoppravno »nedotaknjeni«, vendar neznansko bogati. Pojdimo po vrsti.

Zaradi lastnih interesov izčrpavajo podjetja, ki so jih prevzeli

Herman Rigelnik, ustanovni član Foruma 21, nekdanji predsednik uprave ACH in približno 10-odstotni lastnik družbe Protej, prek katere so menedžerji olastinili holding ACH, je prejel bogato novoletno darilo, vredno okrog 3 milijone evrov. ACH je namreč na zahtevo Proteja sprejel sklep o izplačilu celotnega bilančnega dobička v višini dobrih 21 milijonov evrov. Podjetje, prek katerega menedžerji izvajajo prevzem matične družbe, so prevzemniki torej povsem izčrpali, denarja za razvoj pa ne bo ostalo nič. Večinski dobiček družbe ACH izhaja iz družbe Adria Mobil, obe pa vodi Sonja Gale. ACH je v zadnjih treh letih lastnikom že izplačal več kot 20 milijonov evrov dividend. Zdaj je treba k temu prišteti še dodatnih dobrih 21 milijonov evrov, skupno so

torej prevzemniki iz ACH potegnili več kot 41 milijonov evrov. Hkrati je bil ACH solastnik Factor banke. Rigelnik je v letu 2012 (potem se je upokojil) prejel skupno 607 tisoč evrov bruto prejemkov, od tega 390 tisoč evrov odpravnine. Rigelnik je bil v letih 1982 in 1983 minister za industrijo, gradbeništvo in energetiko v vladi Janeza Zemljariča, nato je do osamosvojitve vodil Gorenje. V prvi vladi Janeza Drnovška je bil podpredsednik za gospodarstvo, konec leta 1992 so ga z mesta poslanca LDS izvolili za prvega predsednika državnega zbora, s te pozicije je prevzel vodenje Autocommerce, začetne družbe holdinga ACH. Ko se je upokojil, si je za 468 tisoč evrov kupil prestižno, 192 kvadratnih metrov veliko stanovanje pod ljubljanskim gradom.

Usoda Trima negotova, Finkova še vedno predsednica uprave

Vodilni menedžerji trebanjskega Trima na čelu s Tatjano Fink, predsednico uprave in članico Foruma 21, so menedžerski odkup podjetja izvajali prek zasebne družbe Trimo Investment, ki je postala večinska lastnica Trima, d. d. Ta je izčrpavala tako Trimo kot banke, v katerih so najeli posojila za izvedbo menedžerskega odkupa. Težave so se stopnjevale, jeseni 2013 so lastniki Trima Investment potrdili predlog za dokapitalizacijo družbe v višini 11 milijonov evrov. V javnosti so nekateri zmotno menili, da je šlo

za dokapitalizacijo glavne družbe Trimo, d. d. Po izvedeni dokapitalizaciji Trimo Investment je večinska lastnica Trima postala Pro-

Tatjana Fink

banka, ki je pred tem že unovčila zavarovanja menedžerjem v Trimu Investment in jim tako zasebni tretjinski delež Trima.

Rigelnikov ACH Herman Rigelnik, ustanovni član Foruma 21, je največji lastnik podjetja Protej, ki je bilo ustanovljeno za to, da so vodilni prek njega izvajali menedžerski prevzem holdinga ACH. Holding pa je lastnik 35 družb, med drugim družbe Adria Mobil iz Novega mesta, podjetja Autocommerce, Grand hotela Union, Hotela Lev, Grand hotela Union Business, Central Hotela ter družb Perftech in Debitel. Holding ACH zdaj vodi Sonja Gole, solastnica družbe Protej ter tudi solastnica in vodilna v novomeški Adrii Mobil. Zanimivo je, da

Page: 29

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 1803 cm2

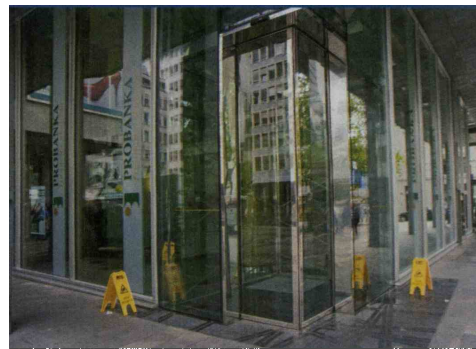
4 / 4

Adria Mobil iz Novega mesta ustvari večino dobička v holdingu ACH, ki se nato preliva v tajkunske žepne posameznikov.

Probanko je vse od začetka vodila Romana Pajenk, podpornica Kučanovega Foruma 21. Milan Kučan ji je podporo bogato vračal, Pajenkova pa je Probanko spremenila predvsem v tajkunsko banko, katere zablode bomo zdaj plačali vsi davkoplačevalci.

so se 30. decembra na ločenih skupščinah šli delničarji treh delniških družb, in sicer Proteja, ACH in Adria Mobil. Skupščina Adria Mobil je sprejela sklep o izplačilu dividend v višini 27 milijonov evrov, predstavniki družbe Proteja kot največjega lastnika pa so na skupščini družbe ACH predlagali izplačilo celotnega bilančnega dobička družbe. To je pomenilo, da mora ACH med delničarje razdeliti kar 21,67 milijona evrov, to je celoten dobiček, za razvoj družbe pa lastniki niso pustili nobenega denarja. Delničarji so avgusta 2013 najprej sprejeli sklep, da se med lastnike holdinga ACH razdeli le 6,89 milijona evrov dobička, 30. decembra so to povečali za 14,78 milijona evrov, na skupno 21,67 milijona evrov. Posredno gre torej za bilančni dobiček, ki ga je pri svojem poslovanju dosegla novomeška Adria Mobil in ga nakazala holdingu ACH, ta pa nato na račun podjetja Proteja. Ker gre v tem primeru za podjetje v lasti

menedžerjev, bo Proteja ta dobiček razdelil naprej med lastnike. Prvi med njimi je Herman Rigelnik, visoko na lestvici pa je tudi Sonja Gole. Menedžerji so prevzeme podjetij financirali prek Proteja, vendar ne s svojim denarjem, pač pa s sposojenim pri bankah, ki jih bomo zdaj reševali davkoplačevalci. V primeru podjetij iz kroga holdinga ACH in Proteja je bila v financiranju prevzemov vključena tudi Factor banka. Gre za majhno zasebno banko, za katero je vlada Alenke Bratušek septembra sprejela sklep o nadzorovani likvidaciji, nato pa je sredi septembra objavila, da nas bosta likvidaciji Factor banke in Probanke stali približno 500 milijonov evrov.

Trimo in reševanje Tatjane Fink

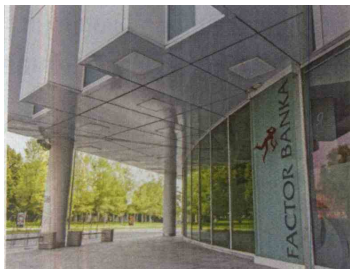
Iz Kučanovega kroga je tudi Tatjana Fink, ki je izvajala menedžerski prevzem družbe Trimo Trebnje, zaradi česar je družba v zadnjih mesecih zašla v velike likvidnostne težave. Tudi

tu so se v reševanje matičnega podjetja vključile banke upnice, ki so svoje terjatve do trebanjskega Trima spremenile v lastniške deleže, družbo pa rešile pred stečajem. Samo decembra so banke Trimu »poklonile« približno štiri milijone evrov. Ta denar seveda manjka v bančnem sistemu, saj je naloga bank zbiranje in posojanje denarja, razlika v ceni med obema storitvama pa je bančni prihodek. Naloga bank ni, da postavijo lastnice podjetij, posebno ne tistih, ki ne vračajo posojenega denarja in zanj ne plačujejo niti obresti. Finkova, prav tako ustanovna članica Foruma 21, je menedžerski odkup Trima, ki ga vodi že od leta 1992, izvajala prek podjetja Trimo Investment, ki je postalo tudi največji lastnik matične družbe. Znano je, da je družba Trimo Investment povečevala svoj delež v Trimu tudi tako, da je opravljala posle, ki bi jih lahko opravil Trimo. Za Trimo je tudi znano, da

je prišlo do oškodovanja **malih delničarjev**. Vse mahinacije je vodila Finkova, za katero pravijo, »da je prelagala iz žepa v žep«. Sporni menedžerski posli Tatjane Fink so znani že več let, pa se ji doslej ni skrivil niti las.

Perutnina in Roman Glaser

Tudi v Perutnini Ptuj, ki je delno še vedno v državni lasti, ne odplačujejo bančnih posojil. Sredi decembra lani smo izvedeli, da družba bankam ne more odplačati 80 milijonov evrov posojil (po nekaterih podatkih 120 milijonov), že od sredine lanskega leta je bankam plačevala samo obresti. Banke so zato začele pritiskati na vodstvo podjetja, ki ga vodi Roman Glaser, solastnik pa tudi podpornik Kučanovega Foruma 21. Glaser se je »proslavil« s prevzemom ljubljanske Jate, kjer je obljubljal ohranitev proizvodnje in delovnih mest, v resnici pa je nato vse zvodeno. Od Jate v ljubljanskem Zalogu ni ostalo nič, v težavah je tudi Perutnina. Glaser in Perutnina Ptuj sta bila povezana tudi s posli Infond Holdinga in Probanke. To pomeni, da so bile močne lastniške povezave tudi z Boškom Šrotom in Romano Pajenk. Slednja velja za veliko podpornico Foruma 21 in Milana Kučana. Perutnina Ptuj je bila 12-odstotna lastnica Probanke, v kateri je bil Glaser predsednik nadzornega sveta. Zaradi težav Probanke je bila Perutnina Ptuj že leta 2012 primorana slabiti svoj delež za devet milijonov evrov, jeseni 2013 pa je Glaser nadzornikom dejal, da bodo morali v letu 2013 oblikovati še za dva milijona evrov dodatnih slabitev. Posledično to pomeni, da gre za izčrpanje podjetja. **D**

Factor banka, kjer je »kraljeval« predvsem Herman Rigelnik, ustanovni član Foruma 21, je bila tajkunska. Rigelnikovi so si izplačali več deset milijonov evrov dividend, davkoplačevalcem pa na ramena naložili izgubo banke, za katero poznavalci pravijo, da je bila tajkunski bankomat.

Svojo kožo na račun davkoplačevalcev rešuje tudi Roman Glaser, podpornik Foruma 21, ki je Perutnino Ptuj zaradi lastnih menedžerskih apetitov pripeljal na rob zadolženosti.

Roman Glaser je uničil tudi zelo uspešno podjetje Jata iz ljubljanskega Zaloga. Podjetje je prevzela Perutnina, Glaser je obljubljal velike sinergijske učinke (v imenu nacionalnega interesa), danes od Jate ni ostalo nič.